

Els samaritans són l'ètnia més petita del món amb consciència nacional. Ara, tot i ser només tres-cents dins la nova Palestina, Arafat els ha concedit un escó permanent al Parlament. Feia dos mil anys que aquest poble no tenia representant polític.

El poble més petit del món reneix

El compliment dels acords de pau entre israelians i palestins concerneix també un poble oblidat que no figura als mapes. És el grup ètnic més petit del món, tot i que una paràbola del Nou Testament ha fet que sigui conegut pertot arreu: els samaritans.

La comunitat és formada únicament per 580 individus, repartits entre dos grups iguals en nombre; l'un radicat a Nablús, a la Cisjordània palestina, i l'altre a Holon, al sud de Tel-Aviv. Nablús és el lloc tradicional on els samaritans han viscut sempre, però al 1897 una família va emigrar a Jafa i va donar origen al segon nucli.

A l'hora de la discussió dels tractats de pau, aquests pocs individus van centrar l'atenció dels negociaadors, tot i que no hi va haver disputa: els seus llocs sagrats i les seves tradicions serien respectats i, a més, tindrien un representant a la Cambra palestina, tal com van exigir els israelians. Arafat no hi va posar dificultats i avui els tres-cents samaritans de Nablús tenen un escó permanent al Parlament de Gaza, de vuitanta-vuit diputats.

Aquesta concessió inesperada porta el diputat electe, Salom Amram Isaac, de setanta-tres anys, a afirmar amb orgull que és el primer representant polític dels samaritans en dos mil anys, des que el cabdill jueu Joan Hircà va conquerir Siquem —actual Nablús—, va destruir el temple samarità del Garizim i va annexionar Israel a Judea l'any 129 aC. Isaac és, probablement, el diputat del món que ha necessitat més pocs vots per ser

elegit: se'n va sortir amb un parell de centenars. Malgrat la seva victòria, no va pas ser el més votat entre els samaritans: va rebre 62 paperetes i els altres dos candidats, 74 i 86. "A mi, em van votar molts àrabs de Nablús —reconeix—, perquè tinc una botiga a la casbah i em coneix molta gent".

L'any passat, abans que Nablús s'incorporés a l'autonomia palesti-

cés al Garizim i un any no tan llunyà com el 1854 els ulemes de Nablús els van declarar la guerra santa perquè els consideraven pagans. Més recentment, entre 1948, data de la fundació d'Israel, i 1967, quan l'estat israelià es va annexionar la Cisjordània, la comunitat de Holon va tenir molts maldecaps per arribar als llocs sagrats, situats vora Nablús. Cada any, la vigília de la Pasqua, que els samaritans han de celebrar preceptivament al Garizim, cent cinquanta persones es reuneixen, neguitoses, al portal Mandelbaum de Jerusalem, l'únic pas de la frontera impermeable entre Israel i Jordània. Molts anys se n'havien de tornar com havien vingut, uns altres només passaven les dones i els nens, i quan el grup sencer era autoritzat a entrar, havien de fer el viatge amb camions de l'exèrcit jordà i eren controlats tothora per soldats armats.

La reunificació, gràcies a la guerra, d'ambdues comunitats va ser un dels moments més feliços de la vida de tots els qui havien viscut la separació. La frontera no sols afectava els actes religiosos, ans havia fet minvar també les possibilitats matrimonials i, per tant, de supervivència d'un poble que aleshores tenia només uns tres-cents components entre totes dues comunitats.

La vida de la comunitat de Nablús va millorar notablement amb l'annexió. Els israelians s'han afanyat a ajudar un poble que consideren del Llibre i l'únic que no ha abandonat mai la Terra Promesa. No sols això; els samaritans els donaven una raó 'viva' per a justifi-

Els samaritans han aconseguit mantenir la seva identitat perquè sempre han seguit al peu de la lletra el manament de casar-se entre ells.

na, els representants samaritans van desplegar una intensa activitat diplomàtica que els va portar fins i tot a Washington, a fi que els promotors de la pau intercedissin per garantir-los llibertat de culte. De fet, no va caler que els nord-americans s'hi escarrassessin; tothom va estar d'acord en els seus drets sobre la muntanya sagrada de Garizim i el lliure accés de tots els creients.

Els samaritans tenien raons per a estar amoïnats: els otomans els havien negat durant molts anys l'ac-

EUGENI CASANOVA

Salom Amram Isaac, l'únic diputat samarità.

Va rebre 62 vots per ser elegit a la Cambra palestina.

EUGENI CASANOVA

EUGENI CASANOVA

ficar l'ocupació d'aquesta part de la Cisjordània, que ells anomenen, precisament, Samària, com en els temps bíblics. Els samaritans, per la seva banda, asseguren que David ben Gurion, el pare de l'estat israelià, va refusar noms com 'Judea' i 'Sió' i va adoptar 'Israel,' quan va haver de triar-ne un per al nou país, precisament perquè ells hi havien sobreviscut durant mil·lennis. Efectivament, els samaritans són els autèntics israelites, els descendents de l'antic regne d'Israel, essent així que els jueus provenen del regne del sud, de Judà.

Durant dos mil·lennis i mig els samaritans han sofert *progroms* i conversions forçades de part de jueus, hel·lens, romans, bizantins i, finalment, àrabs. Al principi d'aquesta era n'hi havia uns 750.000 a tot el territori que va de Damasc a Alexandria, però múltiples persecucions i, sobretot, la repressió per un aixecament contra Justinia l'any 529 van causar milers de morts. A partir d'aquesta data els samaritans es convertiren en una ombra vivent. Benjamí de Tudela, que va visitar Palestina el segle XII, calculà que en quedaven a penes tres o quatre milers, i un cens britànic del 1903 va establir que n'hi havia només 136. Menachem Mor, catedràtic d'Història Hebrea de la Universitat de Haifa, afirma que el que ha dut els samaritans al llindar de l'extinció ha estat, justament, la fidelitat a la seva terra. "Si els jueus no haguessin viscut una diàspora que els va portar als quatre caps del món haurien sofert la mateixa sort", assegura.

Dalt, a l'esquerra, el summe sacerdot, Yossef ben Ab-Hisda. Al costat, un grup de samaritans. Baix, el mont sagrat d'aquesta comunitat, on els seus membres han de celebrar preceptivament la Pasqua.

Els samaritans no sols són la comunitat més petita que hagi mantingut durant mil·lennis una consciència nacional diferenciada; són, en paraules de Batsheva Bonné, cap del departament de Genètica de la Universitat de Tel-Aviv, el grup ètnic més aïllat del món. Això és degut al fet de seguir al peu de la lletra el manament de casar-se sempre dins la pròpia comunitat.

L'endogàmia, a més de dur-los al límit de la supervivència ("o de propiciar la seva continuïtat, qui sap", diu Bonné), ha generat molts

maldecaps. Els samaritans arrosseguen dues malalties congènites principals, sordesa i paraplàxia espàstica (debilitat a les cames) i, a més, presenten un nombre d'avortaments naturals molt elevat i hi ha molts més naixements de mascles que no de femelles. La genètica no ha trobat encara explicació a aquests dos darrers fenòmens. Bonné assegura que els samaritans són el grup humà més interessant per als experts en genètica, i que molts se sorprenen que no hagin desenvolupat més malalties que

El més antic dels pobles del Llibre

Els samaritans són els descendents de tres de les tribus 'perdudes' d'Israel, les de Leví, Manassès i Efraïm. La seva religió té quatre preceptes bàsics: Existeix un sol Déu, el Déu d'Israel; un sol profeta, Moisès ben Amram; un text sagrat, la Torà (el Pentateuc dels cristians) i un lloc sagrat, el mont Garizim. Precisament, la discussió entre Jerusalem o Garizim com a residència de Déu a la terra va ser, probablement, la causa que va dividir els fills d'Abraham. Quan es va produir l'escissió ningú no es podia imaginar que les tribus minoritàries –i probablement cismàtiques–, els jueus, arribarien a ser l'església d'Israel, i que els purs i dogmàtics del nord, els autèntics israelites, es convertirien en la secta més minoritària del món.

Des que hi ha memòria històrica que

samaritans i jueus s'enfronten; d'aquí ve la paràbola del 'bon samarità' i el fet que la dona samaritana donés aigua a Jesús, un jueu: la cosa normal era que aquests dos grups s'esbatussessin.

Pels samaritans es va parar el rellotge religiós en el moment que el poble elegit va entrar a la terra de Canaan. Hi van arribar amb els cinc primers llibres de la Bíblia; tot el que van escriure després dels profetes jueus és considerat per ells innovador i espuri.

La celebració religiosa més important de l'any per als samaritans és la Pasqua, en la qual tenen l'obligació de passar una setmana a la muntanya sagrada. El principal ritual és el sacrifici de xais, una pràctica que els jueus van abandonar quan el temple de Jerusalem fou destruït pels romans l'any 70.

Aquesta festivitats, com totes les al-

tres de l'any, es calcula segons un calendari propi, que parteix dels anys de la creació del món i de l'entrada dels israelites a la terra Promesa, i d'una vella taula cronològica. Els samaritans són ara a l'any 3634 i calculen que el món fou creat uns tres mil·lennis abans.

Els samaritans no sols han guardat la seva religió mil·lenària i els seus gens únics, ans també han mantingut com a llengua de culte l'antic hebreu, un idioma que fou substituït col·loquialment per l'arameu al segle II aC. La llengua de transició entre l'una i l'altra, escrita en un alfabet que només ells fan servir, és avui ensenyada en cursos especials als nens samaritans i l'única emprada en la litúrgia. Les parles familiars són l'àrab a Nablús i l'hebreu modern a Holon. E. C.

CAVALL FORT

Revista per a nois i noies

Plaça de Lesseps, 33, entresol 2.a 08023 Barcelona
Telèfons (93) 218 65 66 / 218 62 20 – Fax (93) 217 61 00

- Surt dos cops cada mes
- Pàgines de còmic, narracions, reportatges i la participació dels lectors.
- Cada dos mesos, inclou el suplement "El Tatano", destinat als lectors més petits.

Preu de la subscripció anual: 6.350 pessetes

Ara us hi podeu subscriure a través de

ServiCaixa

✦ "la Caixa"

les altres societats amb un nivell de desenvolupament similar.

L'altíssim nombre de naixements –més de la meitat de la població són infants– i el fet que tots els joves de la comunitat romanguin fidels a la tradició, assegura ara la supervivència de la tribu. A més, les defeccions hi són pràcticament inexistentes, malgrat el que assegura un jove de vint-i-set anys, Hanan Altif: "El que ha fet que siquem tan pocs és que observar aquesta religió és duríssim; per nosaltres tota la vida gira entorn del culte".

El summe sacerdot de la comunitat, Yossef ben Ab-Hisda, assegura, des de la perspectiva dels seus setanta-set anys, que aquests són els temps més feliços per als samaritans. Ell va pensar un dia que la seva generació seria la darrera de la llarga nissaga, i va viure la pobresa extrema de la comunitat fins a l'arribada de les subvencions jueves: "Ara ens volen els israelians i els palestins, tenim més nens que mai i no ens fa falta el menjar", assegura amb satisfacció.

Eugeni Casanova